

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci
žalobkyně: **M. D.**

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 6. 2023, ve věci invalidního důchodu

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaná svým rozhodnutím č. j. X ze dne 8. 2. 2023 (dále „prvostupňové rozhodnutí“) snížila žalobkyni výši invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně, neboť podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná (dále „OSSZ“) ze dne 24. 10. 2022 z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla žalobkyni její pracovní schopnost o 50 %. Žalobkyně proti rozhodnutí žalované podala námitky. O těchto námitkách rozhodla žalovaná rozhodnutím ze dne 1. 6. 2023, č. j. X, (dále „napadené rozhodnutí“), a to tak, že námitky zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně žalobu.

2. Žalobkyně v žalobě nejprve uvedla, že považuje napadené rozhodnutí za nesprávné, neboť žalovaná nedostatečně zhodnotila její zdravotní stav. Nesouhlasila s tím, že lze očekávat zlepšení jejího zdravotního stavu, ačkoliv je žalobkyni již 56 let a zlepšení se očekávat nedá. Žalovanému vytkla, že nezhodnotil její celkovou výkonnost a schopnost vykonávat denní aktivity. Po amputaci palce používá žalobkyně francouzské hole a po operaci bypassu se jí vytvořila pooperační kýla. Žalobkyně navíc byla již objednána na operaci artrózy rukou. Zhoršil se jí i stav bederní páteře, ze kterého vyplývají i problémy s chůzí, stáním, sezením, žalobkyně musí často měnit polohu dolních končetin. Je odkázána na pomoc partnera, a to zejména při návštěvách lékaře a při domácích pracích spojených např. s nákupy. Jiná činnost je značně omezena na pomalou chůzi na kratší vzdálenosti. Žalobkyně musí i cvičit na bolest. Závěrem pak navrhla zrušení napadeného rozhodnutí. Odkázala se přitom i na přiložené lékařské zprávy.
3. Žalovaná ve svém vyjádření připomněla předchozí průběh řízení, kdy žalobkyni byl původně přiznán invalidní důchod třetího stupně, a to od 2. 11. 2021. Dne 2. 11. 2022 bylo žalobkyni oznámeno snížení na invalidní důchod druhého stupně, a to na základě posudku OSSZ ze dne 24. 10. 2022. Tímto posudkem bylo konstatováno, že u žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu poklesla pracovní schopnost jen o 50 %. Změna stupně invalidity byla stanovena ke dni 24. 10. 2022. Na základě tohoto posudku následně žalobkyně vydala prvostupňové rozhodnutí. To bylo potvrzeno napadeným rozhodnutím.
4. Dále žalovaná uvedla, že po předložení veškeré zdravotnické dokumentace žalobkyně byl posudkovými lékaři její zdravotní stav plně zjištěn a posouzen. Posudky považuje žalovaná za objektivní. S ohledem na žalobní námitky navrhla důkaz posudkem posudkové komise MPSV.
5. Soud zjistil, že žalobu lze věcně projednat. Přezkoumal tedy napadené rozhodnutí v souladu s § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.), v mezích žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
6. Z připojeného posudkového spisu žalobkyně krajský soud zjistil, že žalobkyně dříve pracovala např. jako asistentka, prodavačka, strážná, vedoucí trafiky, sanitárka, keeper, výstupní kontrolorka nebo jako operátorka. Od roku 2020 nepracuje, je vedena na Úřadu práce ČR. Žalobkyně byla shledána na základě posudku LPS ČSSZ od 2. 11. 2021 invalidní ve třetím stupni z důvodu poklesu pracovní schopnosti o 70 %. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bylo zdravotní postižení srovnatelné se zdravotním postižením uvedeným v kapitole IX., odd. B, položce 3e k vyhlášce č. 359/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále pouze „vyhláška“). Z posudkového spisu OSSZ žalobkyně krajský soud dále zjistil, že žalobkyně byla v rámci kontrolního posudku ze dne 24. 10. 2022 shledána invalidní ve stupni druhém, když její pracovní schopnosti poklesly v souhrnu pouze o 50 %. Rozhodující příčinou jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bylo zdravotní postižení srovnatelné s postižením uvedeným v kapitole IV., položce 2c přílohy k vyhlášce s procentní mírou poklesu pracovní schopnosti 45 %, tuto navýšil posudkový lékař s ohledem na další postižení o 5 % na již uvedených 50 % celkově.
7. V řízení o námitkách si žalovaná vyžádala další posudek. V posudku ze dne 11. 5. 2023 posudkový lékař České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) potvrdil posudkový závěr tak, že v případě žalobkyně se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav. Rozhodující příčinou jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bylo potvrzeno postižení

stejného zařazení – diabetes mellitus 2. typu na perorální léčbě s rozvojem pozdních komplikací diabetu, tj. zdravotní postižení uvedené v kapitole IV., položka 2c přílohy k vyhlášce, s mírou poklesu pracovní schopnosti 45 %. S ohledem na další postižení zdravotního stavu posudkový lékař zvýšil v souladu s § 3 odst. 1 vyhlášky míru poklesu pracovní schopnosti o 5 % na 50 %.

8. S ohledem na žalobní námitky nechal krajský soud v řízení zpracovat posudek posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí. V posudku ze dne 10. 11. 2023 se posudková komise v Ostravě ztotožnila se závěry posudkového lékaře ČSSZ, co se týká rozhodující příčiny zdravotního stavu žalobkyně a jejího zařazení podle citované vyhlášky. V případě žalobkyně podle názoru posudkové komise byl rozhodující příčinnou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu diabetes mellitus 2. typu na PAD (perorální diabetika) uspokojivě kompenzovaný s komplikacemi zejména makro vaskulárními, tj. postižení zařazené v kapitole IV., položka 2c přílohy k vyhlášce. Ztotožnila se rovněž se stanovenou celkovou mírou poklesu pracovní schopnosti 50 %, kdy horní hranici stanovenou pro daný typ postižení (45 %) navýšila o 5 %. Posudková komise uvedla, že nebylo možné podřadit onemocnění pod položku 2d, neboť nebyly prokázány opakované metabolické dekompenzace, progresse chronických komplikací diabetu do úrovně těžkých poruch s omezením zraku, snížení pohyblivosti, s poruchami prokrvení, pokles celkové výkonnosti při běžném zatížení, omezení některých denních aktivit. Onemocnění nebylo možné podřadit ani pod položku 2e, neboť se u žalobkyně nejedná o těžké dlouhodobé komplikace diabetu s postižením několika systémů (ztráta zraku, selhání ledvin z nutnosti chronického dialyzačního léčení, těžká forma diabetické polyneuropatie s těžkými poruchami pohyblivosti, syndrom diabetické nohy, gangrény, některé denní aktivity těžce omezeny). V rámci pracovní rekondice uvedla, že žalobkyně je schopna využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti a po případném zaškolení nebo rekvalifikaci vykonávat s omezeními (tzn. mimo těžké fyzické práce, vynucených dlouhodobých pracovních poloh, zvedání a přenášení těžkých břemen, dlouhého stání, rizika úrazu, práce v nadměrném chladu, vlhku, střídavém provozu) lehčí práce v dělnických profesích v lehkém průmyslu nebo službách. Posudková komise se vyjádřila taktéž k zdravotním obtížím uvedeným v žalobě a při jednání posudkové komise. Uvedla, že lékařské nálezy dodané po datu napadeného rozhodnutí dokládají postižení krční páteře, které si vyžádá další vyšetření a zhodnocení neurochirurgem. Pooperační kýla, po cévní operaci, si vyžádá chirurgické řešení s přechodnou pracovní neschopností. Operace byla odložena z důvodu došetření krční páteře, žalobkyni byl předepsán kýlní pás, který používá. Rekonvalescence po ortopedické operaci ruky si vyžádá přechodnou pracovní neschopnost. K v žalobě uvedeným obtížím s bederní páteří posudková komise uvedla, že podle doloženého neurologického nálezu není důvodem pro invaliditu třetího stupně. Chůze s berlemi není důvodem pro nezvládání mobility, má význam pro odlehčení diabetické nohy. Psychiatrický nález je podle posudkové komise stabilizován léčbou. Došlo i ke stabilizaci a zlepšení ischemické choroby dolních končetin, která byla před operací hodnocena IV. stupněm dle Fontaina, nyní již pouze I. stupněm. Nebyla prokázána neschopnost zvládat aktivity základních životních potřeb. Posudková komise se vyjádřila taktéž ke změně rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu oproti námitkovému řízení ze dne 7. 1. 2022, když byl pokles pracovních schopností hodnocen ve výši 70 %. Tehdy byl rozhodující příčinou stav po operaci aorty a pánevních tepen a amputaci palce pravé nohy z důvodu ischemické choroby dolních končetin IV. stupně podle kapitoly IX., odd. B, položky 3e.

9. Rozhodnutí správního orgánu o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle § 8 odst. 9 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon o OPSZ“), zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely námitkového řízení posuzuje žalovaná. Pro účely soudního přezkumu zdravotní stav pak posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí (dále též „MPSV“); za tím účelem MPSV zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona o OPSZ). Soud ovšem nezkoumá věcnou správnost posudků, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek rozhodujícím důkazem. A to za předpokladu, že z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochybností, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, které by správnost posudku zpochybnilly. Posudková komise se musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá. Posudkové závěry musí náležitě odůvodnit. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí ve dvouinstančním řízení, její rozhodnutí v námitkovém řízení musí být jasné, srozumitelné a úplné (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43).
10. Náležitosti posudku upravuje § 7 vyhlášky. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž 1) účel posouzení, 2) datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 3) výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 4) skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 5) výsledek posouzení zdravotního stavu a míru poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, 6) procentní míru poklesu pracovní schopnosti, 7) stupeň invalidity, 8) den vzniku invalidity, resp. den změny stupně invalidity nebo den zániku invalidity, 9) odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti a 10) tzv. pracovní rekomandaci (to pouze, jde-li o invaliditu prvního či druhého stupně), tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18).
11. V posuzované věci si soud vyžádal shora specifikovaný posudek, který dospívá ke zcela identickým závěrům, ve kterých se shoduje se závěry posudkového lékaře ČSSZ. Z jeho obsahu vyplývá, že posudková komise jednala a rozhodovala v řádném složení, za přítomnosti specialisty s odborností neurologie. Podle ustanovení § 16b odstavec 1 zákona o OPSZ, *[p]osudkové komise ministerstva jsou nejméně tříčlenné. Předsedou posudkové komise může být jen lékař. Předseda posudkové komise a tajemník posudkové komise jsou vždy zaměstnanci zařazení k výkonu práce v ministerstvu; tajemník je členem posudkové komise. Dalšími členy posudkové komise jsou odborní lékaři jednotlivých klinických oborů. Podle odstavce 3 téhož ustanovení, posudkový lékař, který je předsedou posudkové komise ministerstva, řídí jednání této komise, určuje její konkrétní složení a rozhoduje o zařazení jednotlivých případů na pořad jednání komise.* Jak vyplývá z ustanovení § 16b odstavec 1 a 3 zákona o OPSZ, obsazení posudkové komise lékařem určité odbornosti pro jednotlivá onemocnění nepředepisuje žádný právní předpis a je odpovědností jejího předsedy, jaké lékaře do komise určí. Komise však musí být schopna splnit účel svého zřízení, vyplývající

z § 4 odst. 2 citovaného zákona, tedy *posoudit zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění (...)*. Jak dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 4. 2014, č. j. 6 Ads 166/2014 – 30, „byla-li posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí, která zpracovala podkladový posudek o stanovení míry poklesu pracovní schopnosti pro účely posouzení invalidity, složena v souladu s § 16b odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, může být námitka žalobce ohledně účasti lékaře nevhodně zvoleného klinického oboru ve výjimečném případě relevantní pro hodnocení úplnosti a přesvědčivosti posudku, nikoliv však pro úvahy o porušení § 16b odst. 3 citovaného zákona“. V posuzované věci komise byla složena v souladu s § 16b odst. 1 zákona o OPSZ a účel svého zřízení splnila, protože zdravotní stav žalobkyně a její pracovní schopnost posoudila. Odborný lékař posuzoval onemocnění žalobkyně, jehož dopad na žalobkynin zdravotní stav je předmětem sporu.

12. Posudek má všechny shora uvedené nezbytné náležitosti.
13. Posudek podle názoru soudu splňuje podmínku úplnosti a přesvědčivosti. Posudková komise se vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své posudkové závěry náležitě a srozumitelně odůvodnila a posudek nevzbuzuje žádné pochyby. Posudková komise jednak vysvětlila, které postižení je rozhodující příčinou nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně. Posudková komise hodnotila míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně na horní hranici procentního rozpětí stanoveného v kapitole IV., odd. E, položce 2c přílohy k vyhlášce, přičemž posudková komise shledala důvod pro změnu procentní míry poklesu pracovní schopnosti ve smyslu § 3 odst. 1 vyhlášky, pro který zvýšila míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně o 5procentních bodů na celkových 50 %.
14. Posudková komise se plně vypořádala se všemi žalobkyní předloženými podklady. Nutno zdůraznit, že přezkum napadeného rozhodnutí a posudků, ze kterých žalovaná vycházela, je limitován datem vydání napadeného rozhodnutí, tedy 1. 6. 2023. Zdravotní dokumentace vztahující se ke zdravotnímu stavu žalobkyně po tomto datu, může být relevantní jen za předpokladu, že svědčí o zdravotním stavu žalobkyně před 1. 6. 2023. Žalobkyní předložené lékařské nálezy, které byly provedeny u jednání, byly z období po vydání napadeného rozhodnutí a nepřinesly pro věc žádná podstatná zjištění, což připustila i žalobkyně, z těchto důvodů soud nežádal ani vyhotovení doplňujícího posudku.
15. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec *invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %*.
16. Podle odst. 2 citovaného ustanovení, *jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně*.
17. V otázce posouzení zdravotního stavu žalobkyně vycházel soud zejména z posudku posudkové komise. Žalobkyně byla k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní v druhém stupni, když její pracovní schopnost poklesla o 50 %. Žalobkyně splňuje podmínku invalidity druhého stupně, nikoliv však stupně třetího, protože rozhodnutí žalované tak odpovídá zdravotnímu stavu žalobkyně. Napadené rozhodnutí není nezákonné. S ohledem na výše uvedené soud žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
18. V řízení byla plně procesně úspěšná žalovaná, které však v souladu s § 60 odst. 2 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo; procesně neúspěšná žalobkyně právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 10. dubna 2024

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně